

Fastställda av förbundsstyrelsen 2021-03-09

Kulturens riktlinjer för folkbildningsverksamhet

Riktlinjer för statsbidragsberättigad folkbildningsverksamhet enligt Förordning (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen

KULTURENS
studieförbundet för kulturutövare

UR FOLKBILDNINGSRÅDETS STATS BIDRAGSVILLKOR

Studieförbundet ska ha ett system för cirkelledarutbildning, arbeta aktivt för att erbjuda verksamhet i hela landet, arbeta aktivt för att nå nya deltagare/ nya deltagargrupper, arbeta aktivt för att nå deltagare som är korttidsutbildade, deltagare som är utrikes födda eller deltagare med funktionsnedsättning, arbeta aktivt för att integrera jämställdhetsperspektivet i folkbildningsverksamheten, motverka alla former av diskriminering, ha en strategisk plan för arbetet med digital delaktighet, ha en handlingsplan för arbetet med tillgänglighet för deltagare med funktionsnedsättning.

Studieförbundet ska ha ett tydligt anordnarskap i all sin verksamhet, oavsett eventuell samverkanspart. Studiecirkelverksamhet med gemensamma, planmässigt bedrivna studier ska utgöra basen för verksamheten. Med anordnarskap avses bland annat att studieförbundet har det övergripande ansvaret för planering, genomförande och uppföljning av folkbildningsverksamheten utifrån statens syften.

Studieförbundet kan samverka med medlemsorganisationer och samverkanspartner. Att stödja ledares och medlemmars kunskapsutveckling med folkbildningens arbetsformer är en viktig del av studieförbundens profil och identitet men statsbidraget får inte användas till ett allmänt verksamhets- eller organisationsstöd.

Studieförbundets anordnarskap ska tydligt framgå vid utlysande och genomförande.

Verksamhetsformer

Det finns tre verksamhetsformer: studiecirkel, annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram. Dessa kan genomföras genom fysiska sammankomster eller på distans. Är distansinslagen av betydelse för studierna som helhet, rapporteras den som distansverksamhet, även om mindre än 50 procent av tiden genomförts på distans. Särskilda regler gäller under Covid-19 där studieförbundet följer myndigheters riktlinjer och rekommendationer.

Studiecirkel

Studiecirkeln är en mindre grupp som planmässigt genom samtal, dialog och utövande lär tillsammans. Deltagaren söker kunskap tillsammans med andra och utvecklar färdigheter utifrån sina behov och intressen. Studiecirkeln ska anordnas så att deltagarna ges möjlighet till inflytande samt tid för reflektion och eftertanke mellan sammankomsterna.

Cirkelledaren ska vara godkänd av en lokal studieförbundsavdelning och ha den kompetens som krävs för att fullfölja uppdraget. För att kunna rapporteras som underlag för statsbidrag ska deltagarna vara 13 år eller äldre under verksamhetsåret, ha varit närvarande vid minst 9 studietimmar och minst tre sammankomster, varav minst en gång vid de tre första sammankomsterna. Enstaka undantag kan göras för vikarierande ledare.

Studiecirkeln ska ha en dokumenterad plan för studiecirkelns genomförande och för det studiematerial som används, ha en gruppstorlek om minst tre och maximalt 20 deltagare inklusive cirkelledaren, ha en omfattning per vecka som maximalt innefattar tre sammankomster om vardera fyra studietimmar. En studietimme är 45 minuter, studiecirkeln omfattar minst tre sammankomster och minst nio studietimmar.

Annan folkbildningsverksamhet

I annan folkbildningsverksamhet kan studieförbundet genomföra verksamhet i friare former. Verksamhet i annan folkbildningsverksamhet ska ge studieförbundet möjlighet att pröva nya former och utveckla nyskapande folkbildningsverksamhet. Sammankomsterna i annan folkbildningsverksamhet kan vara längre och genomföras tätare än i studiecirkel. Antalet sammankomster kan vara en eller flera. Deltagarna kan vara fler än i studiecirkeln.

Ledaren ska vara godkänd av en lokal studieförbundsavdelning och ha den kompetens som krävs för att fullfölja uppdraget. Deltagarna ska vara sex år eller äldre under verksamhetsåret.

Annan folkbildningsverksamhet ska ha en dokumenterad plan för verksamhetens genomförande, omfattningen av minst en studietimme, det vill säga 45 minuter, en gruppstorlek om minst tre deltagare inklusive ledaren.

Kulturprogram

Kulturprogrammen ska ge kulturupplevelser genom föreläsning, sång/musik, dramatisk framställning, film/foto/bild, dans, utställning, litteratur, konst/konsthantverk eller tvärkulturell verksamhet. Utställning kan endast rapporteras en gång per plats den visas, oavsett visningstidens längd. Ett sammanhållet arrangemang som vänder sig till samma deltagare rapporteras som ett (1) kulturprogram även om det innehåller flera medverkande eller olika kulturformer.

Ledaren ska vara godkänd av en lokal studieförbundsavdelning och ansvara för programmets genomförande och rapportering.

Deltagarna ska vara 13 år eller äldre under verksamhetsåret, vara samlade fysiskt även om kulturprogrammet framförs i digital form. Under Covid-19 har Folkbildningsrådet beslutat om särskilda villkor för detta.

Kulturprogram ska framföras inför eller tillsammans med minst fem deltagare utöver studieförbundets ledare, samt ha en sådan utformning att det bidrar till att skapa delaktighet, upplevelse och eftertanke. Kulturprogrammet ska utannonseras i förväg och pågå minst 30 minuter.

Avgränsningar

Med studieförbundets möjlighet att utforma en verksamhet, öppen och fri för alla att delta i, följer ett ansvar för hur verksamheten bedrivs och hur bidraget används.

Endast folkbildningsverksamhet anordnad i Sverige kan rapporteras som underlag för statsbidrag. En studiecirkel kan välja att förlägga enstaka sammankomster utomlands om detta är motiverat utifrån innehåll och värde i studiecirkeln. Det kan t.ex. vara studiecirkel i EU-relaterade frågor eller språkcirkel. Studiecirkel som inte har merparten av sina sammankomster förlagda till Sverige är inte statsbidragsgrundande. Ovanstående gäller även studiecirkel på distans, annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram.

Som bidragsberättigade deltagare i folkbildningsverksamhet får endast personer folkbokförda i Sverige, personer med tillfälligt uppehållstillstånd i Sverige samt medborgare i EU- och Eftaländer räknas.

Statsbidraget får inte användas till verksamhet med kommersiellt syfte.

När verksamhet anordnas i samverkan med annan part får studieförbundet inte till denna förmedla kostnadsersättning som beräknas på ett schablonmässigt sätt. Eventuella ersättningar ska baseras på en beräkning utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet.

Verksamhet som tillkommit på uppdrag och därigenom har annan finansiering är inte statsbidragsberättigad.

Statsbidraget får endast användas till kostnader som är direkt förbundna med folkbildningsverksamheten. Reguljär föreningsverksamhet såsom medlemsmöten, styrelsesammanträden och liknande sammankomster ger inte rätt till statsbidrag.

Samma ledare eller deltagare får inte rapporteras som underlag för statsbidrag i studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet i mer än 480 studietimmar per år och studieförbund. Folkbildningsrådet medger undantag för anställda och ledare som arbetar i enlighet med cirkelledaravtalet eller tjänstemannaavtalet.

Verksamhet ger inte rätt till statsbidrag om personal anställd av annan huvudman, till exempel inom vården och socialtjänsten, på sin arbetstid fungerar som ledare eller, ifråga om kulturprogram, medverkande. Detta avser anställda inom offentlig sektor.

En folkbildningsverksamhet ger inte rätt till statsbidrag om deltagarna inte deltar frivilligt, det vill säga om deltagandet är en förutsättning för utbetalning av ekonomisk ersättning från det allmänna, till exempel verksamhet som anordnas på uppdrag av socialtjänsten eller Försäkringskassan.

Studier som ingår i personalutbildning eller som är ett led i formella utbildningsprogram, till exempel inom det ordinarie skolväsendet, kan inte utgöra underlag för statsbidrag.

Verksamhet vars syfte är utövande av lek, spel och idrott ger inte rätt till statsbidrag.

Verksamhet vars syfte är att producera varor ger inte rätt till statsbidrag.

Dokumentation av verksamheten

Arbetet i studiecirkel eller annan folkbildningsverksamhet ska dokumenteras genom en närvarolista som förs vid varje sammankomst. Ledare för studiecirkel eller annan folkbildningsverksamhet, och i förekommande fall vikarie, ska med sin namnteckning/signatur eller med digital signering intyga riktigheten av uppgifterna.

Kulturprogram dokumenteras genom en rapport som ska innehålla de uppgifter som redovisas i STUV-systemet för statsbidrag. Ansvarig vid programmets genomförande och närvarande ledare/företrädare för lokalavdelningen ska med sin namnteckning/digital signatur intyga att uppgifterna är korrekta.

Lagring

Närvarolistan och kulturprogramrapporten är att betrakta som juridiska dokument och underlag för genomförd samhällsstödd verksamhet vid en eventuell granskning. Dokumenten ska lagras i sju år.

KULTURENS KOMMENTAR

Kulturens bedriver folkbildningsverksamhet inom sång, musik, dans, teater/drama, media, foto, film, bild och form etc. Vårt fokus är folkbildningsverksamhet inom kultur- och konstnärliga området. Kulturens sätter ett stort värde i genomförande av kulturprogram, då det är en naturlig del i den konstnärliga utvecklingen och möjliggör för fler att utöva och ta del av kultur.

Samtliga deltagare ska veta om att de deltar i studiecirkel eller annan folkbildningsverksamhet i Kulturens regi. Kulturens anordnarskap ska framgå vid genomförande av kulturprogram.

Antalet deltagare måste vara rimligt utifrån deltagarnas behov och förmåga. Vad gäller gruppstorlek är Kulturens inställning att upp till och med 20 deltagare är pedagogiskt motiverat i våra kulturverksamheter.

Annan folkbildningsverksamhet föreligger om deltagarna inklusive ledare är 21 personer eller fler. Det kan också röra sig om exempelvis en workshop (oavsett deltagarantal), en helgaktivitet (oavsett deltagarantal) eller ”pröva-på-dagar”.

I de fall Kulturens genomför kulturprogram i studieförbundets regi tillsammans med en förening ska studieförbundsreträdaren utgöra studieförbundets förlängda arm vid genomförandet.

Huvudsaklig målgrupp för kulturprogrammet ska inte vara barn.

För att rapporteras som olika kulturprogram under samma dag ska de vara tydligt avgränsade i tid och rum. De ska också vara planerade och annonserade som olika arrangemang och de kan inte i efterhand delas upp.

Enligt överenskommelse mellan studieförbunden ska en utställning endast rapporteras en gång per plats den visas, oavsett visningstidens längd. En utställning kan inte visas enbart i förbigående via skyltfönster, anslagstavla, korridorer eller likande. Flera personer (minst fem) ska kunna vistas på platsen samtidigt och platsen ska vara tydligt markerad. För att samma utställning ska kunna rapporteras som ett nytt kulturprogram på samma plats krävs att det gått en rimlig tid mellan tillfällena, exempelvis en termin. En ny utställning betyder att utställningens innehåll är utbytt i sin helhet.

En guidad visning av en utställning kan rapporteras som kulturprogram. Då utgörs själva guidningen kulturprogrammet, under förutsättning att övriga villkor är uppfyllda.

En filmvisning går att likställa med en utställning. En vernissage med lärande är godkänd folkbildning på samma sätt som en filmpremiär med lärande. Ifall samma filmvisning ska kunna rapporteras som ett nytt kulturprogram på samma plats krävs att studieförbundets ledare utformar delar av kulturprogrammet så att det sker ett lärande med reflektion och eftertanke utöver det som uppstår via enbart en filmvisning.

Enligt överenskommelse mellan studieförbunden ska kulturprogram inte ske i hemmiljö, undantag gäller dock för offentligt utannonserade konstrundor där vernissage o dylikt sker i medverkande konstnärers ateljéer.

Kulturens ser dans- och spelmannsstugor som kulturprogram. Likaledes utgör exempelvis dansuppvisningar vid exempelvis nationaldagen eller midsommar kulturprogram, även om publiken inbjuds att medverka.

Alkohol får inte brukas inom ramen för folkbildningsverksamhet eller i våra lokaler. Föreläsningar och provsmakningar kan i undantagsfall förekomma, exempelvis inom ramen för gastronomiska studiecirklar.

Kör- och sångverksamhet kan genomföras i kyrkor förutsatt att de inte utgör en del av en gudstjänst, konfirmation eller liknande.

Religiösa och politiska sånger i kör- och sångverksamhet samt orkesterverksamhet är bidragsberättigade.

Verksamhet som bryter mot Kulturens värdegrund är inte statsbidragsgrundande.

Spelkultur av rollspelskaraktär kan genomföras när verksamheten utgörs av skapandeprocesser likvärdiga med teaterverksamhet. Lek och spel med brädspel/modeller där enbart spelande förekommer räknas inte som folkbildning

Yoga, Qui Gong, pilates, mindfulness, kampsport samt liknande där syftet är att uppnå bättre fysik är idrott. När syftet med desamma är att via lärandet uppnå inre balans, förbättrad mental hälsa och liknande, alternativt huvudsaklig fokus på skapande koreografi och liknande, är det folkbildning.

Vid en procession där varje framträdande är utannonserat separat, där pausen emellan framträdandena är så lång att deltagarna längst processionsvägen skingras och varje framträdande åtföljs av minst 5 deltagare, utöver medverkande samt studieförbundets ledare, kan framträdandena utgöra enskilda kulturprogram inför de som slår följe till ett specifikt framträdande som de åtföljer genom hela processionsvägen.

Verksamhet med syfte att lära ut hur föreningsarbete bedrivs går att rapportera som folkbildning. Utbildning i arrangörskap, marknadsföring, publikutveckling etcetera kan rapporteras som folkbildningsverksamhet.

Sektionsindelad verksamhet inom orkester och kör kan genomföras när de olika sektionerna genomför sin verksamhet åtskilda i olika rum alternativt vid olika tid.

BRANSCHÖVERENSKOMMELSE ANORDNARSKAP

Inom ramen för Branschorganisationen Studieförbunden i samverkan har studieförbunden kommit överens om tolkning och rekommendationer om anordnarskap.

Folkbildningsrådets villkor

”Det ska tydligt framgå att det är studieförbundet som är ansvarig anordnare av verksamheten.”

”Studieförbunden ska ha ett tydligt anordnarskap i all sin verksamhet, oavsett samverkanspart.”

”Ansaret för anordnarskapet innebär att studieförbunden ska säkerställa att varje arrangemang som anordnas med stöd av, eller rapporteras som underlag för, statsbidrag, följer statsbidragsvillkoren.”

”Statsbidraget ska användas till att anordna verksamhet som har den inriktning som anges i förordningen.”

Begreppsförklaring

Att studieförbundet är anordnare – har anordnarskapet – innebär att det har det övergripande ansvaret för planering, genomförande och uppföljning av folkbildningsverksamheten utifrån statens syften och Folkbildningsrådets villkor på arrangemangsnivå.

Ordet *samverkanspart* används här för att beteckna medlems-, samverkans-, och samarbetsorganisationer, föreningar, grupper etcetera.

Tolkningar och rekommendationer

1 Det är viktigt att studieförbundet är tydligt i sin roll som anordnare samt säkerställer att verksamheten bedrivs på ett folkbildningsmässigt sätt. Studieförbundet kan inte överlämna ansvaret till någon annan part. Detta utesluter inte att samverkansparter också tar ansvar för planering och genomförande. Studieförbundet ska dock ta fullt ansvar för den verksamhet som rapporteras som underlag för statsbidrag.

2 Studieförbundet ska aktivt delta i planeringen av all folkbildningsverksamhet, för att kunna godkänna den. Detta ska i efterhand kunna följas upp och redovisas. Som en del av planeringen ska studieförbundet göra en rimlighetsbedömning avseende verksamhetens omfattning och innehåll.

3 Studieförbundet ska i planeringen med samverkansparten tydliggöra vad som är statsbidragsberättigad folkbildningsverksamhet respektive samverkanspartens övriga verksamhet.

4 I all information och marknadsföring ska det tydligt framgå att studieförbundet är anordnare. Exempelvis ska inte uttryck som ”sponsras av” eller ”stöds av” användas.

5 Deltagaren ska få information om att hen deltar i folkbildningsverksamhet samt vilket studieförbund som är anordnare.

KULTURENS ANORDNARSKAP OCH GENOMFÖRANDE AV FOLKBILDNING

Kulturens verksamhet ska vara så utformad att den är öppen och tillgänglig.

All verksamhet ska ske i enlighet med statsbidragets syfte med statens stöd till folkbildningen:

1. stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,
2. bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen,
3. bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället, och
4. bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Kulturens fem kvalitetspelare utgör ett grundfundament i genomförandet av folkbildningsverksamhet, oavsett om den sker helt i egen regi eller i samarbete med medlemsorganisationer och samarbetsföreningar.

Kulturens verksamhet genomförs till viss del i samarbete med föreningar inom medlemsorganisationer samt så kallade externa samarbetsföreningar. Kulturens ska för att tydliggöra anordnarskapet tillse att medlemsorganisationer och samarbetsföreningar visar på Kulturens anordnarskap vid inbjudan, vid affischering och vid genomförande. Deltagarna, och vid kulturprogram även publiken, ska veta om vilket studieförbund som är anordnare. Kulturens ska årligen kommunicera med alla deltagare i studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet.

All folkbildningsverksamhet som sker med medlemsorganisation eller samarbetsförening ska förämnas i god tid innan genomförande och Kulturens följer kontinuerligt upp samarbetet och den gemensamt planerade folkbildningsverksamheten. Alla kulturprogram ska utannonseras på Kulturens hemsida innan genomförande.

Kulturens anordnarskap tryggas också i att säkerställa att ledare har den pedagogiska fortbildning som krävs och att ledaren har kunskap om Kulturens, folkbildningens idé och särart, folkbildningens pedagogik samt ämneskunskaper.

Kulturens ska säkerställa att ledare är insatta i de villkor som gäller för verksamheten ska kunna räknas som statsbidragsberättigad folkbildningsverksamhet.

Kulturens kan stå för viss del av genomförandekostnader hos medlemsorganisation eller samarbetsförening för studiecirkel, annan folkbildningsverksamhet eller kulturarrangemang som rapporteras som folkbildningsverksamhet i Kulturens regi. Genomförandeersättningen ska uteslutande användas för folkbildningsverksamheten.

Medlemsorganisation eller samarbetsförening ska kunna redovisa kostnader för genomförandet av folkbildningen. Kulturens handhar inte ett organisationsstöd till medlemsorganisationer eller samarbetsföreningar, Kulturens förfogar över medel för genomförande av folkbildningsverksamhet.

Alla deltagare i studiecirklar och annan folkbildningsverksamhet omfattas av Kulturens olycksfallsförsäkring.

KULTURENS ORGANISATION OCH INTERNKONTROLL

Kulturens organisering

Kulturens består av en förbundsstyrelse och sex regionstyrelser. Kulturens har ett förbundsgemensamt kansli. Regionerna är: Region Norr, Region Mitt Norr, Region Mitt, Region Öst, Region Väst och Region Syd.

Kulturens har en rutinbeskrivning avseende administrativ och ekonomisk hantering inom förbundet.

Kulturens och regionerna har en egen ekonomisk förvaltning och redovisning, godkänner och utbildar ledare, genomför verksamhet i enlighet med folkbildningsförordningen och Kulturens mål, samt tar ansvar för att bidragsberättigad verksamhet genomförs och dokumenteras på ett korrekt sätt.

Kulturens ska kontinuerligt utbilda förtroendevalda och anställda om folkbildning, genomförande, ansvar och anordnarroll, dokumentation, osv.

Kulturens internkontroll

Kulturens förbundsstyrelse är som mottagare av statsbidraget ansvarig för att den verksamhet som bedrivs med stöd av, och rapporteras som grund för, statsbidraget följer såväl Folkbildningsrådets kriterier som studieförbundets interna mål och anvisningar.

Kontinuerlig uppföljning av verksamheten

Studieförbunden ska redovisa vilka insatser som gjorts och vilka rutiner som använts för att följa statsbidragsanvändningen i den lokala verksamheten. Rimlighetskontroll som innefattar volymökningar per kommun i de tre verksamhetsformerna i mått av studietimmar respektive antal deltagare, unika deltagare och antal arrangemang ska genomföras kontinuerligt.

Särskild internkontroll

Kulturens ska årligen granska minst fem procent av verksamheten i studietimmar räknat. Granskningen ska avse samtliga verksamhetsformer och innefatta kontakter med ett urval deltagare samt cirkelledare. Granskning av verksamhet som lokal anordnare rapporterat som underlag för statsbidrag ska genomföras av Kulturens huvudkansli och representant från förbundsstyrelsen.

Särskilda internkontrollen ska initieras och följas upp av Kulturens förbundsstyrelse.

Kulturens ska årligen, senast 1 november, redovisa resultat av genomförd internkontroll till Folkbildningsrådet. Den 1 december ska även planerad internkontroll efterföljande år redovisas till Folkbildningsrådet.

Kulturens fem kvalitetspelare

Kulturens kvalitetspelare

Värdegrund

Kulturens värdesätter allt kulturutövande. Det innebär att vi inte ställer olika kulturyttringar mot varandra. Verksamheten ska bedrivas utifrån grundläggande demokratiska värderingar såsom allas lika värde, tolerans och respekt för individen. Det får inte förekomma religiösa eller partipolitiska opinionsbildningar eller påtryckningar. Diskriminering ska motverkas och vi ska underlätta för alla individer och deltagare att utvecklas och uttrycka sig. Kulturens arbetar för en etisk, inkluderande och trygg miljö.

Lärande

Lärandet inom folkbildningen präglas av begreppen fritt och frivilligt där deltagarna själva sätter kunskapsmål för sitt eget lärande. Lärandet i en sammanhållen grupp är centralt och väsentligt - tillsammans identifierar gruppens deltagare målsättningen med sitt gemensamma lärande. Det ska finnas tid och utrymme för reflektion för deltagarna.

Lärandet ska ske utifrån de enskilda deltagarnas förutsättningar, möjligheter och önskemål. Det är alltså individerna själva och gruppen som bestämmer hur lärandet ska ske. Gruppens arbetsplan och mål utvärderas av gruppen själv, liksom måluppfyllelse avseende individuella och kollektiva kunskapsmål.

Kompetensutveckling och ledarutveckling

Alla ledare ska ha den ämneskompetens och den pedagogiska kompetens som krävs för att leda gruppen i enlighet med folkbildningspedagogiken. Alla ledare får en skriftlig och muntlig introduktion och ledarna ska genomgå Kulturens grundläggande ledarutbildning. Kulturens erbjuder fortbildning till ledarna utifrån individuella behov.

Demokrati

Kulturens och dess verksamhet är demokratiskt uppbyggd med respekt för mänskliga rättigheter och vilar på demokratisk grund. Vi ska arbeta med att utvecklas vad gäller representation, där mångfald och integration utgör honnörsord. Detta kan exemplifieras av ålder, kön, sexuell läggning, könsidentitet, funktionsnedsättning, etnicitet, geografiska data, ämneskompetenser osv. Representation hör samman med delaktighet och synen att mångfald berikar. Kulturens arbetar för att utveckla delaktigheten i föreningsarbetet.

Ämnesdjup och ämnesbredd

Kulturens uppmuntrar sökande av nya kunskaper och engagemang genom att arbeta med såväl ämnesdjup som ämnesbredd inom respektive verksamhet. Ett tillvaratagande av det befintliga konstuttrycket kan kombineras med förnyelse och förändring. Kulturens ser ett värde i kulturutbyten och i oväntade möten och samarbeten.